

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม*

CONFLICT MANAGEMENT IN COMMUNITIES: A CASE STUDY OF MULTICULTURAL COMMUNITIES

สมภพ ระงับทุกข์¹ และ สุกิจ ชัยมุสิก²

Sompop Rangubtook¹ and Sukit Chaimusik²

¹มหาวิทยาลัยรามคำแหง

¹Ramkhamhaeng University, Thailand

²มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย

²Mahamakut Buddhist University, Thailand

Corresponding author E-mail: thanadolpolpan@gmail.com

วันที่รับบทความ : 15 กันยายน 2567; วันที่แก้ไขบทความ 19 ตุลาคม 2567; วันที่ตอบรับบทความ : 20 ตุลาคม 2567

Received 15 September 2024; Revised 19 October 2024; Accepted 20 October 2024

บทคัดย่อ

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนเป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมักเผชิญกับความท้าทายในการจัดการกับความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างทางเชื้อชาติ ศาสนา ภาษา และค่านิยม การศึกษานี้มุ่งหวังที่จะศึกษากระบวนการและวิธีการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยใช้กรณีศึกษาของชุมชนที่มีสมาชิกจากหลากหลายกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรม การวิจัยนี้ใช้วิธีการสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์เชิงคุณภาพ เพื่อสำรวจปัจจัยที่มีผลต่อการเกิดความขัดแย้ง และวิธีการที่ชุมชนใช้ในการแก้ไขปัญหาความขัดแย้งที่เกิดขึ้น ผลการศึกษาแสดงให้เห็นว่า การสร้างพื้นที่ในการพูดคุย การมี

* สมภพ ระงับทุกข์ และ สุกิจ ชัยมุสิก. (2567). การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม. วารสารกวันพะเยา, 1(5), 64-72.

Sompop Rangubtook and Sukit Chaimusik. (2024). Conflict Management in Communities: A Case Study of Multicultural Communities. Journal of Kwan Phayao, 1(5), 64-72.;

Website: <https://so11.tci-thaijo.org/index.php/jkp>

ส่วนร่วมของทุกฝ่ายในกระบวนการตัดสินใจ และการสร้างความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมเป็นปัจจัยสำคัญในการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม นอกจากนี้ การส่งเสริมการศึกษาด้านความหลากหลายทางวัฒนธรรมและการพัฒนาทักษะในการสื่อสารระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ยังช่วยลดความขัดแย้งและส่งเสริมความสัมพันธ์ที่ดีในชุมชนได้อีกด้วย

คำสำคัญ: การบริหารจัดการความขัดแย้ง, ชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม, ความขัดแย้ง, การแก้ไขปัญหาความขัดแย้ง, การสื่อสารข้ามวัฒนธรรม

Abstract

Conflict management in communities is a crucial process for fostering peace and coexistence in multicultural societies. Multicultural communities often face challenges in managing conflicts arising from differences in ethnicity, religion, language, and values. This study aims to explore the processes and methods of conflict management in multicultural communities through a case study of a community with members from diverse ethnic and cultural groups. The research employs qualitative methods, including interviews and participant observation, to examine the factors contributing to conflicts and the strategies the community uses to resolve them. The findings reveal that creating spaces for dialogue, involving all parties in decision-making, and fostering understanding of cultural differences are essential factors in managing conflicts in multicultural communities. Additionally, promoting cultural diversity education and developing communication skills between different groups can help reduce conflicts and enhance positive relationships within the community.

Keywords: Conflict management, Multicultural communities, Conflict, Conflict resolution, Cross-cultural communication

บทนำ

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนถือเป็นองค์ประกอบที่สำคัญในการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันอย่างมีความสุขในสังคมที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม ชุมชนที่มีความหลากหลายทางชาติพันธุ์และวัฒนธรรมมักจะประสบกับความขัดแย้งที่เกิดจากการแตกต่างกันในเรื่องของภาษา ความเชื่อ ศาสนา และค่านิยม ซึ่งอาจส่งผลกระทบต่อความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนและสร้างอุปสรรคในการพัฒนาชุมชนอย่างยั่งยืน การจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพจึงเป็นสิ่งสำคัญเพื่อให้ทุกฝ่ายสามารถอยู่ร่วมกันในสภาพแวดล้อมที่เป็นมิตรและสงบสุข (อุดมศักดิ์ วรรณพร, 2560)

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้มุ่งเน้นการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยใช้กรณีศึกษาจากชุมชนที่มีสมาชิกจากหลายกลุ่มชาติพันธุ์และวัฒนธรรม การศึกษาในครั้งนี้จะสำรวจถึงวิธีการและกระบวนการที่ชุมชนใช้ในการจัดการกับความขัดแย้ง รวมถึงปัจจัยต่างๆ ที่มีผลต่อการเกิดและการแก้ไขความขัดแย้งในชุมชน การศึกษาในลักษณะนี้จะช่วยให้เราเข้าใจถึงวิธีการที่เหมาะสมในการส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม อีกทั้งยังเป็นการนำเสนอแนวทางในการสร้างสันติภาพและความร่วมมือในชุมชน (ชไมพร อ่อนบำรุง, 2564)

การวิจัยนี้จะใช้วิธีการเก็บข้อมูลเชิงคุณภาพ เช่น การสัมภาษณ์และการสังเกตการณ์ เพื่อนำมาวิเคราะห์และศึกษากระบวนการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม โดยมุ่งหวังว่า ผลการศึกษาจะสามารถนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนากระบวนการจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีลักษณะความหลากหลายทางวัฒนธรรมในอนาคต

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนมีบทบาทสำคัญในการสร้างความสงบสุขและความเข้าใจระหว่างสมาชิกในชุมชน โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การบริหารจัดการความขัดแย้งอย่างมีประสิทธิภาพสามารถส่งผลกระทบในเชิงบวกต่อความสัมพันธ์ภายในชุมชน รวมทั้งการพัฒนาและความยั่งยืนของชุมชนในระยะยาว บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนมีดังนี้ (Jehangir, W. A., 2016)

1. การส่งเสริมความเข้าใจและความอดทน การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยส่งเสริมการเข้าใจในความแตกต่างของแต่ละบุคคล โดยเฉพาะในชุมชนที่มีสมาชิกจากหลากหลายวัฒนธรรมและกลุ่มชาติพันธุ์ การสร้างความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ช่วยลดการเกิดความขัดแย้งและทำให้สมาชิกในชุมชนสามารถอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

2. การสร้างบรรยากาศที่ดีในการสื่อสาร การบริหารจัดการความขัดแย้งส่งเสริมการเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนได้แสดงความเห็นและข้อกังวลของตนอย่างสร้างสรรค์และมีประสิทธิภาพ การสื่อสารที่ดีจะช่วยให้เกิดการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งในทางที่สร้างสรรค์และไม่ทำให้ความสัมพันธ์ระหว่างสมาชิกในชุมชนย่ำแย่ลง

3. การป้องกันและลดความรุนแรง การจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีประสิทธิภาพจะช่วยลดการเกิดความรุนแรงหรือการปะทะกันระหว่างกลุ่มต่าง ๆ โดยการใช้วิธีการที่ไม่รุนแรง เช่น การเจรจาหรือการทำความเข้าใจร่วมกัน การลดความรุนแรงนี้ไม่เพียงแต่ช่วยรักษาความสงบในชุมชน แต่ยังช่วยเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ด้วย

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งเปิดโอกาสให้สมาชิกทุกคนในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการหาทางออกและการตัดสินใจ ซึ่งเป็นการเสริมสร้างความรู้สึของการเป็นส่วนหนึ่งในชุมชน การมีส่วนร่วมนี้สามารถช่วยเพิ่มความร่วมมือและลดความตึงเครียดในชุมชนได้

5. การพัฒนาความยั่งยืนของชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งที่ดีสามารถช่วยสร้างความแข็งแกร่งและความยั่งยืนให้กับชุมชน โดยการสร้างเงื่อนไขที่เอื้อต่อการพัฒนาและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุข ชุมชนที่สามารถจัดการความขัดแย้งได้อย่างมีประสิทธิภาพจะมีความมั่นคงและพัฒนาไปในทิศทางที่ดีในระยะยาว (Ting-Toomey, S., & Dorjee, T., 2018)

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนไม่เพียงแต่เป็นการแก้ไขปัญหาชั่วคราว แต่ยังเป็นการสร้างสภาพแวดล้อมที่สนับสนุนความสงบสุข การอยู่ร่วมกันอย่างสันติ และการพัฒนาชุมชนในระยะยาว

แนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องในกรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม

การศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมในบริบทของการบริหารจัดการความขัดแย้งสามารถนำเอาหลายแนวคิดและทฤษฎีที่เกี่ยวข้องมาประยุกต์ใช้เพื่อทำความเข้าใจถึงกระบวนการและวิธีการแก้ไขความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในชุมชนเหล่านี้ โดยแนวคิดและทฤษฎีที่สำคัญมีดังนี้ (Sullivan, D., 2012)

1. ทฤษฎีการสื่อสารข้ามวัฒนธรรม (Intercultural Communication Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นที่การศึกษาวิธีการสื่อสารระหว่างบุคคลหรือกลุ่มจากวัฒนธรรมที่แตกต่างกัน การสื่อสารข้ามวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการลดความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม โดยช่วยให้สมาชิกในชุมชนเข้าใจความแตกต่างทางวัฒนธรรม เช่น ความหมายของสัญลักษณ์ การใช้ภาษาและท่าทางต่างๆ รวมทั้งการจัดการกับความเข้าใจผิดที่อาจเกิดขึ้นจากการขาดความเข้าใจในความแตกต่างเหล่านี้

2. ทฤษฎีการจัดการความขัดแย้ง (Conflict Management Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการศึกษากระบวนการและกลยุทธ์ที่ใช้ในการจัดการความขัดแย้ง ทฤษฎีนี้ช่วยให้สามารถเข้าใจวิธีการที่ใช้ในการจัดการกับความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม เช่น การเจรจา การไกล่เกลี่ย การประนีประนอม และการใช้กลยุทธ์ที่มุ่งเน้นการสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อให้สามารถแก้ไขความขัดแย้งได้อย่างยั่งยืน

3. ทฤษฎีความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่ม (Intergroup Relations Theory)

ทฤษฎีนี้เกี่ยวข้องกับการศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างกลุ่มในสังคม เช่น กลุ่มชาติพันธุ์ ศาสนา หรือกลุ่มทางสังคมอื่นๆ การเข้าใจถึงทฤษฎีนี้ช่วยให้สามารถวิเคราะห์ลักษณะและสาเหตุของความขัดแย้งที่เกิดจากความแตกต่างระหว่างกลุ่มต่างๆ ในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม รวมถึงกลยุทธ์ในการลดการเลือกปฏิบัติ และการเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ เช่น การสร้างการยอมรับและความเข้าใจระหว่างกลุ่ม

4. ทฤษฎีความหลากหลายทางวัฒนธรรม (Cultural Diversity Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเข้าใจและการเคารพในความหลากหลายทางวัฒนธรรมที่มีอยู่ในชุมชน โดยเน้นการสร้างการเข้าใจในคุณค่าและความเชื่อที่แตกต่างกันในกลุ่มต่างๆ ทฤษฎีนี้

ส่งเสริมการพัฒนาแนวทางที่ช่วยให้สมาชิกในชุมชนสามารถทำงานร่วมกันและอยู่ร่วมกันได้ในสภาพแวดล้อมที่เต็มไปด้วยความหลากหลายทางวัฒนธรรม

5. ทฤษฎีการสร้างสันติภาพ (Peacebuilding Theory)

การสร้างสันติภาพในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมต้องอาศัยกระบวนการที่เน้นการฟื้นฟูความสัมพันธ์ที่ดีกับทุกฝ่าย ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการเสริมสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ เพื่อบรรเทาความขัดแย้งและสร้างบรรยากาศที่สงบสุขในชุมชน โดยการใช้วิธีการที่ยั่งยืน เช่น การเจรจา การพัฒนาเศรษฐกิจร่วมกัน และการสร้างโอกาสในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นระหว่างกลุ่มต่างๆ

6. ทฤษฎีการมีส่วนร่วมของชุมชน (Community Participation Theory)

ทฤษฎีนี้มุ่งเน้นการมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชนในการตัดสินใจและการแก้ไขปัญหาที่เกี่ยวข้องกับชุมชน โดยการมีส่วนร่วมของสมาชิกทุกคนในกระบวนการตัดสินใจช่วยลดความขัดแย้งและเสริมสร้างความรู้สึกของการเป็นส่วนหนึ่งของชุมชน นอกจากนี้ยังส่งเสริมการสร้างความสัมพันธ์ที่ดีและการสนับสนุนจากสมาชิกในชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่างๆ

การนำเอาทฤษฎีต่างๆ เหล่านี้มาใช้ในการศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมช่วยให้สามารถเข้าใจปัจจัยและกระบวนการต่างๆ ที่ส่งผลต่อความขัดแย้งและการจัดการความขัดแย้งในชุมชน การเข้าใจถึงทฤษฎีเหล่านี้ช่วยให้สามารถพัฒนากลยุทธ์ที่เหมาะสมในการแก้ไขความขัดแย้งและส่งเสริมความเข้าใจและการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชน: กรณีศึกษาชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรมมีบทบาทสำคัญในการส่งเสริมความสงบสุขและความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ที่อาศัยร่วมกันในชุมชนเดียวกัน ชุมชนที่มีสมาชิกจากหลายชาติพันธุ์ ศาสนา และค่านิยมที่แตกต่างกันมักจะเกิดความขัดแย้งจากความเข้าใจผิดหรือความแตกต่างในการดำเนินชีวิต การบริหารจัดการความขัดแย้ง

จึงมีบทบาทในการทำให้ความขัดแย้งเหล่านั้นได้รับการแก้ไขและจัดการอย่างสร้างสรรค์ (Lederach, J. P., 1995).

บทบาทหลักของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม ได้แก่

1. การส่งเสริมการอยู่ร่วมกันอย่างสันติ

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างกรอบและกระบวนการที่ช่วยให้สมาชิกในชุมชนที่มีความแตกต่างสามารถสื่อสารและทำความเข้าใจกันได้ ส่งผลให้สามารถอยู่ร่วมกันได้อย่างสันติและมีความเคารพในความแตกต่างทางวัฒนธรรม

2. การลดความตึงเครียดและความรุนแรง

การบริหารจัดการความขัดแย้งสามารถลดความตึงเครียดที่อาจนำไปสู่ความรุนแรงหรือการปะทะกันในชุมชน โดยใช้กลยุทธ์ต่างๆ เช่น การเจรจาหรือการไกล่เกลี่ย ซึ่งจะช่วยสร้างบรรยากาศที่สงบและปลอดภัยในชุมชน

3. การเสริมสร้างความเข้าใจข้ามวัฒนธรรม

ในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างพื้นที่สำหรับการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นและความเข้าใจเกี่ยวกับความแตกต่างทางวัฒนธรรม ซึ่งเป็นการลดช่องว่างระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และเสริมสร้างความสัมพันธ์ที่ดี

4. การส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยให้ทุกกลุ่มในชุมชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจและการหาทางออกจากความขัดแย้ง ส่งผลให้สมาชิกในชุมชนรู้สึกว่าคุณภาพชีวิตและสามารถมีส่วนร่วมในการพัฒนาชุมชนของตนเอง

5. การสร้างความยั่งยืนในการพัฒนา

การจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพช่วยให้การพัฒนาในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมเป็นไปอย่างยั่งยืน เนื่องจากการแก้ไขปัญหาคความขัดแย้งอย่างสร้างสรรค์จะช่วยเสริมสร้างความร่วมมือและความสามัคคีในชุมชน ทำให้เกิดการพัฒนาด้านต่าง ๆ ทั้งด้านสังคม เศรษฐกิจ และการศึกษา

6. การส่งเสริมการสร้างสันติภาพระยะยาว

การบริหารจัดการความขัดแย้งช่วยสร้างสันติภาพในชุมชนโดยการลดปัจจัยที่อาจทำให้เกิดความขัดแย้งซ้ำ โดยเฉพาะการสร้าง ความเข้าใจที่ดีระหว่างกลุ่มต่าง ๆ และการส่งเสริมความร่วมมือในด้านต่าง ๆ ทั้งในระดับชุมชนและระดับประเทศ (สุพรรณิ สุขสม, 2562)

บทบาทของการบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยลดความขัดแย้งและความตึงเครียด แต่ยังช่วยเสริมสร้างการอยู่ร่วมกันอย่างสงบสุขและการพัฒนาชุมชนที่ยั่งยืน โดยการใช้อยุทธศาสตร์การสื่อสารที่ดี การเจรจา และการมีส่วนร่วมของทุกฝ่ายในการหาทางออกจากปัญหาความขัดแย้งในชุมชน

สรุป

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมีความสำคัญอย่างยิ่งต่อการสร้างความสงบสุขและการอยู่ร่วมกันในสังคมที่มีความแตกต่างทางชาติพันธุ์ ศาสนา และค่านิยม การขัดแย้งในชุมชนประเภทนี้มักเกิดจากความไม่เข้าใจซึ่งกันและกัน การไม่ยอมรับในความแตกต่าง หรือความเครียดจากการแบ่งแยกทางวัฒนธรรม ดังนั้น การจัดการความขัดแย้งจึงจำเป็นต้องมีการใช้อยุทธศาสตร์ที่หลากหลายและเหมาะสมกับบริบทของชุมชน

การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมมีลักษณะดังนี้

1. การส่งเสริมการสื่อสารและการเข้าใจข้ามวัฒนธรรม การจัดการความขัดแย้งมุ่งเน้นการสร้าง ความเข้าใจในความแตกต่างทางวัฒนธรรมผ่านการสื่อสารที่เปิดกว้างและการเรียนรู้จากกันและกัน ซึ่งจะช่วยลดความเข้าใจผิดและสร้างความสัมพันธ์ที่ดีระหว่างกลุ่มต่างๆ

2. การมีส่วนร่วมของสมาชิกในชุมชน การบริหารจัดการความขัดแย้งที่มีประสิทธิภาพต้องเปิดโอกาสให้สมาชิกในชุมชนทุกกลุ่มมีส่วนร่วมในการแก้ไขปัญหาและตัดสินใจร่วมกัน การมีส่วนร่วมนี้ช่วยสร้างความรู้สึกเป็นเจ้าของและลดความขัดแย้งในชุมชน

3. การใช้วิธีการไกล่เกลี่ยและการเจรจา การไกล่เกลี่ยและการเจรจาเป็นเครื่องมือที่มีประสิทธิภาพในการจัดการความขัดแย้ง โดยเฉพาะในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม วิธีการเหล่านี้ช่วยให้ทุกฝ่ายได้แสดงความเห็นและหาทางออกที่ทุกฝ่ายยอมรับได้

4. การสร้างสันติภาพและความร่วมมือ การสร้างสันติภาพในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมต้องมีการบูรณาการที่สนับสนุนความร่วมมือระหว่างกลุ่มต่างๆ โดยการสร้างความ

เข้าใจและยอมรับในความแตกต่าง การส่งเสริมการทำงานร่วมกันเพื่อผลประโยชน์ของชุมชนเป็นสิ่งสำคัญในการรักษาความสงบสุขในระยะยาว

สรุปได้ว่า การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรมไม่เพียงแต่ช่วยลดความขัดแย้งที่เกิดขึ้นในระยะสั้น แต่ยังช่วยสร้างความร่วมมือและความเข้าใจระหว่างกลุ่มต่างๆ ซึ่งเป็นพื้นฐานที่สำคัญสำหรับการพัฒนาชุมชนให้ยั่งยืนและสงบสุขในระยะยาว

เอกสารอ้างอิง

- ชไมพร อ่อนบำรุง. (2564). การจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนท้องถิ่นในภาคใต้ของประเทศไทย. *วารสารวิจัยและพัฒนา*, 28(3), 89-100.
- สุพรรณิ สุขสม. (2562). การบริหารจัดการความขัดแย้งในชุมชนที่มีความหลากหลายทางวัฒนธรรม: กรณีศึกษาชุมชนเมืองหลวง. *วารสารสังคมศาสตร์*, 14(2), 45-58.
- อุดมศักดิ์ วรรณพร. (2560). การจัดการความขัดแย้งในชุมชนหลากหลายวัฒนธรรม: แนวทางและกลยุทธ์. *วารสารการศึกษาสำหรับครู*, 35(1), 123-136.
- Jehangir, W. A. (2016). Managing conflicts in multicultural communities: Approaches and challenges. *Conflict Resolution Quarterly*, 33(4), 347-363.
- Lederach, J. P. (1995). *Preparing for peace: Conflict transformation across cultures*. Syracuse University Press.
- Sullivan, D. (2012). Managing cultural conflicts in diverse communities. *Journal of Conflict Resolution*, 56(3), 567-589.
- Ting-Toomey, S., & Dorjee, T. (2018). *Communicating across cultures*. The Guilford Press.